

HODOČASNICI NADE

Denis BARIĆ

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vlaška 38, p.p. 5, HR – 10000 Zagreb
denis.baric@kbf.unizg.hr

Ususret pojedinim obljetnicama u Crkvi nerijetko znamo posegnuti za odlomcima Svetog pisma, navodima crkvenih dokumenata, mislima pojedinih crkvenih naučitelja i eminentnih teologa, želeći na taj način značajan događaj u Crkvi povezati s predajom Crkve, ali i potaknuti na promišljanje *hic et nunc* o navedenom događaju kojeg se spominjemo i obilježavamo te o načinu (su)življenja s njim u suvremenom svijetu.

Ususret Svetoj godini 2025. papa Franjo odabrao je logotip i geslo Svete godine 2025. koji su sadržani u riječima »Hodočasnici nade« (*Peregrinantes in spem*). Riječ je o prikazu četiriju stiliziranih figura koje označavaju čovječanstvo na četiri strane svijeta. Jedna figura je u zagrljaju druge, označavajući time uzajamnost i solidarnost koji teže povezanosti među narodima, a predvodnik prijanja i grli križ, znak vjere i nade. Navedeni prikaz pritom potiče na promišljanje kako hodočasnikovo putovanje nije individualno, nego zajedničko, sa znakovima rastućeg dinamizma koji se sve više kreće prema križu. A križ koji predvodnik čovječanstva prigrljuje nije statičan, već dinamičan, savija se prema čovječanstvu, pri čemu se njegov donji dio produljuje i pretvara u sidro – metaforu nade – koje stoji nasuprot valovima, koji pak ukazuju na činjenicu da se hodočašće života ne odvija uvijek u mirnim vodama. No, kako god, hodočašće (hodočastiti, biti na putu) karakteristično je za one koji traže smisao života, a ujedno i omogućuje ponovno otkrivanje vrijednosti tišine, truda i usredotočenosti na ono bitno.

Postoji li nada? Čemu se nadamo? Ima li smisla nadati se? Koja je razlika između nade i optimizma? To su pitanja koja se često postavljaju, napose da-

nas u vremenu koje je, s jedne strane, obilježeno snažnim napretkom znanosti, tehnologije, suvremenim teorijama koje se ponekad dodiruju s granicama nemogućega te, s druge strane, sve većom nesigurnošću, strahom za vlastiti život, strahom pred onim što donosi sutra. No, unatoč tim i takvim obilježjima suvremenog vremena, govor o nadi na razini teorijskog, ali i praktičnog nije nestao, štoviše, nije se uspjelo nadi istrgnuti obilježje prepoznatljive i poželjne vrednote. Naime, vidljivo je da se ljudi čak i nakon mnogih razočaranja, gubitaka, bezizlaznosti, nastavljaju nadati u bolju budućnost, pa i onda kad razum predviđa nešto drukčije i usmjeruje prema nečem drugom.

Nada, u tom smislu, podrazumijeva iščekivanje, određenu napetost prema onom »još ne«, i smješta se unutar želje i namjere, podržavana je od povjerenja u nešto što dolazi, te je u tom smislu u uskoj povezanosti sa sigurnošću da će netko ili nešto doći u susret. Čovjek je nosi uza se, štoviše, nada je ona koji nosi čovjeka, jer nema čovjeka koji se ne nada i nema vremena koje nije obilježeno nadom. Upravo poradi toga riječ »nada« ne pripada samo kršćanskom jeziku, već pripada ljudskom jeziku svakog vremena. Ona, u slikovitu govoru, predstavlja »žeđ« ukorijenjenu u srcu svakoga čovjeka i u čežnjama svih naroda, pri čemu postoje toliki praktični oblici kojima svaki čovjek pokazuje da se nada i to je, čini se, prag s kojega treba krenuti na put prema shvaćanju kršćanske nade. Drugim riječima, svaki oblik govora i promišljanja o nadi neodjeljivo je vezan uz njezinu antropološku dimenziju, koja otvara temelj i obzorja za govor o teološkoj dimenziji nade, kojem su mnogi teolozi posvetili svoja znanstvena istraživanja, među inima Jürgen Moltmann i Johann Baptist Metz.

Ukoliko posegnemo za enciklikom Benedikta XVI. naslovljenom *Spe salvi*, možemo primijetiti da kršćanska vjera biva definirana nadom, štoviše nada je središnja riječ biblijske vjere. Imati vjeru, tj. vjerovati podrazumijeva biti čovjek nade, što se očituje i u Pavlovoj Poslanici Efežanima, gdje Pavao podsjeća Efežane da su, prije svoga susreta s Kristom, »bili bez nade i neznabošci u svijetu« (Ef 2,12). Budući da je kršćanska vjera dar Božji, živa, dinamična stvarnost po kojoj čovjek ima pristup božanskom, odnosno vjera je ta koja pokreće stvorenje prema Stvoritelju, valja istaknuti da je obilježje vjernika da »ne znaju sve pojedinosti onoga što ih čeka, ali znaju, općenito uzevši, da njihov život ne skončava u ispraznosti«¹. Prerečeno Pavlovim riječima: »Vjera je već neko imanje onoga čemu se nadamo, uvjerenost u zbiljnosti kojih ne vidimo« (Heb 11,1).

¹ Usp. BENEDIKT XVI., *Spe salvi – U nadi spašeni. Enciklika o kršćanskoj nadi*, Zagreb, 2007., br. 6-7.

Napetost između kršćanske nade i 'nada ovoga svijeta' snažno će obilježiti suvremeno društvo u kojem se čovjek više priklanja nadama ovoga svijeta koje su na neki način projekcija onoga što bismo željeli imati, biti ili činiti, te su samim time obilježene nesigurnošću i neizvjesnošću. No, kršćanska nada za razliku od nada ovoga svijeta, nije nešto nesigurno i neizvjesno, što bi bilo utemeljeno na pukoj želji i sl., iz jednostavnog razloga što je Bog temelj, razlog i cilj toj nadi. Stoga je kršćanska nada sigurna i pouzdana koliko je sigurno i pouzdano postojanje samog Boga, te je istom pouzdana i sigurna i za stvari koje se još nisu dogodile ili koje još ne vidimo, a ipak strpljivo iščekujemo njihovo ispunjenje. U tom smislu apostol Petar zahvaljuje Bogu sljedećim riječima: »Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, koji nas po velikom milosrđu svojemu uskrsnućem Isusa Krista od mrtvih nanovo rodi za životnu nadu, za baštinu neraspadljivu, neokaljanu i neuvelu, pohranjenu na nebesima za vas« (1 Pt 1,3-4).

Dok nade ovoga svijeta, ili »manje nade«², snažno obilježava individualna dimenzija unutar koje čovjek promatra sebe i svoju projekciju očekivanja koja su vezana uz vlastitu egzistenciju, kršćanska nada biva snažno obilježena zajedničarskom dimenzijom, jer smo po vjeri, koja je nada, pozvani pospješivati Isusov projekt spasenja, tj. zajedništvo s Bogom i zajedništvo među ljudima.³ Zato logotip i geslo Svete godine 2025. snažno poziva na zajedništvo puta, prepoznatljivog u hodočašću, kako bi nade ovoga svijeta bile prepoznate i pronašle smiraj u kršćanskoj nadi koja ne razočarava (usp. Rim 5,5), već omogućuje prispjeti »vratima« spasenja, Isusu Kristu (usp. Iv 10,79) kako bismo Njega, sa svim hodočasnici nade, posvuda i svima naviještali kao »nadu našu« (usp. 1 Tim 1,1).

² Usp. *Isto*, br. 47.

³ Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Lumen gentium – Svjetlo naroda. Dogmatska konstitucija o Crkvi* (21. XI. 1964.), u: *Dokumenti*, Zagreb, 2008., br. 1.

